

Những Từ Đầu Tiên: Hoạch Định Dạy Nói và Dạy Chữ (Early Words: Language and Literacy Training Initiative)

Sự Kỳ Diệu của Văn Học Thiếu Nhi (The Magic of Children's Literature)

Đọc hiểu nuôi dưỡng trí tuệ mầm non đang lớn, và các em cần được đọc sách vở phẩm chất cao trong cuộc đời.

(Khởi Đầu Đúng Cách – Starting Out Right, tr. 38)

Mục đích phần này:

Quý vị sẽ:

- Hiểu tại sao đọc sách lại quan trọng.
- Biết cách chọn sách hay.
- Hiểu loại sách nào thích hợp cho các lứa tuổi và tình cảnh đọc sách khác nhau.
- Học cách tổ chức buổi đọc truyện lý thú.
- Học cách chọn sách hay thích hợp cho hoàn cảnh của trẻ.
- Học về bốn hành động quý vị có thể thực hiện ngay trong chương trình của mình.

Thực tập suy nghĩ:

- Quý vị còn nhớ gì về những người đã đọc hoặc kể chuyện cho mình nghe? Điều đó có nghĩa gì với quý vị? Và nó có ảnh hưởng gì đến cách quý vị đọc cho trẻ nghe bây giờ?
- Câu chuyện hay quyển sách ưa thích của quý vị là gì?
- Quý vị có từng được người lớn nào đọc cho mình nghe không? Nếu có, họ là ai? Họ đã đọc gì?
- Tấm gương của người đó có ảnh hưởng đến quý vị - hiện tại là người đọc truyện - như thế nào?

Tại Sao Đọc Sách Lại Quan Trọng?

Khám phá sách vở giữ vai trò quan trọng trong việc học nói và học chữ của trẻ.

- Đọc cho trẻ nghe giúp tăng vốn từ ngữ và kiến thức về vạn vật. Trẻ biết được nhiều từ ngữ và hiểu nhiều về thế giới xung quanh sẽ dễ học đọc hơn. Các em không phải tự hình dung xem sự vật có nghĩa gì, hay mình nói gì.
- Đọc cho trẻ nghe giúp các em trở nên quen thuộc với âm thanh và nhịp điệu đọc. Trên thực tế, chúng ta phát âm khi đọc khác hơn so với khi nói.
- Sách có từ ngữ theo vần điệu (“Gấu Nâu, Gấu Nâu, bạn thấy **gì**? Tôi thấy chú chim đỏ nhìn **tôi**” [Brown Bear, Brown Bear what do you **see**? I see a red bird looking at **me**]) giúp trẻ hiểu rằng từ ngữ được tạo thành từ âm thanh. Em nào biết được điều này sẽ dễ hiểu rằng mẫu tự cũng là âm thanh.
- Trẻ yêu thích chuyện kể và văn học khi người lớn đọc sách hay cho các em nghe. Trẻ thích đọc sách cùng với người lớn thường cố gắng học đọc hơn.
- Khám phá sách vở giúp trẻ học cách sử dụng sách. Em nào biết được điều này (đâu là mặt trước và mặt sau, đọc từ chữ không phải đọc hình) sẽ dễ học đọc hơn.

Đọc sách dạy cho trẻ nhiều bài học quý giá về cuộc sống.

- Qua sách vở, trẻ biết về tình bạn, quan hệ họ hàng và cảm xúc. Trẻ có thể đồng cảm với những nhân vật trong sách.
- Sách vở có thể giúp trẻ vượt qua hoàn cảnh khó khăn (anh chị em mới, nhà mới, thú cưng hay người thân chết). Các em có thể nguôi ngoai và tìm lối thoát.
- Sách dạy cho trẻ tầm quan trọng của tính thật thà, lòng tử tế và những đức tính tốt khác.

Đọc cho trẻ nghe giúp các em tạo quan hệ tích cực với người lớn.

- Đọc sách là thời gian đặc biệt bên nhau, dù là đọc cho một trẻ hay cả nhóm.

Cách Chọn Sách.

Tìm sách hay.

- Sách có tự nhiên hấp dẫn ngay không? Quý vị có muốn đọc truyện này không? Có muốn nghe đọc không? Mỗi người chúng ta đều có sở thích riêng. Quý vị không buộc phải đọc quyển sách nào đó cho trẻ nghe nếu chính mình không thích nó (cả khi người khác nói là sách hay).
- Hình dáng sách ra sao? Có hợp nhãn không?
- Sách có nói về thế giới xung quanh không? Có đại diện cho người thuộc nhiều nền văn hóa khác nhau không? Có nói đến những hoạt động liên quan đến trẻ không? Nó có giúp cả các em trẻ trai lẫn gái tích cực tham gia vào mọi hoạt động không?
- Không thể tin được! Sách có kết thúc hợp lý không? Một số sách chỉ tránh né hoặc không giải quyết câu chuyện. Quyển sách hay phải kết thúc theo cách dự đoán được hay hợp lý.
- Sách tác động thế nào đến thính giả?

Sách hay thích hợp trong việc phát triển, vì lẽ chúng được soạn thảo và trình bày cho lứa tuổi đặc biệt. Trẻ thơ không “hiểu” sách dành cho trẻ ở tuổi dự bị mẫu giáo, và các em ở tuổi này cũng sẽ thấy nhàm chán với sách dành cho trẻ nhỏ hơn.

Trẻ sơ sinh. Sách phải có minh họa đơn giản, rõ ràng. Trẻ khó tập trung vào những hình ảnh trừu tượng. Sách phải thuộc loại để trẻ có thể nhai gặm được, do đó nên tìm loại bìa cứng hay bằng vải hoặc nhựa không độc. Trẻ lớn hơn thích sách có những thứ là lạ để sờ mó hay dịch chuyển.

Bước đầu, trẻ không có lựa chọn nào khác ngoài việc lắng nghe. Nhưng rất nhanh sau đó các em cố với cầm và nhai gặm sách. Quý vị có thể thử làm em sao lắng bằng đồ chơi nhai gặm được.

Khoảng 8 tháng, trẻ có thể thích thú hơn khi lật sách. Điều này cũng tốt, vì các em đang học cách sử dụng. Đừng cố gắng đọc hết từng từ một, quý vị sẽ thấy dễ dàng hơn khi trò chuyện với trẻ về các hình ảnh.

Đến 12 tháng, trẻ bắt đầu chỉ vào những tranh ảnh quen thuộc trong sách, nhái tiếng thú và xe, v.v... Một khi trẻ đã biết đi, sẽ khó giữ các em cùng đọc với mình. Đừng nản chí! Quý vị có thể thấy dễ dàng hơn khi bắt đầu đọc sách mà không có trẻ xung quanh, và hãy xem thử có thể tập hợp các em lại được không.

Trẻ đi chập chững. Sách phải có những câu chuyện đơn giản, lặp lại nhiều lần hay vần điệu.

Trẻ khó ngồi yên đọc sách. Thử ngồi xuống đất hoặc trên ghế thấp. Cứ để trẻ đi vòng quanh mình hoặc đứng hay ngồi. Bắt đầu đọc chỉ với một trẻ nghe rồi xem thử có bao nhiêu em khác tò mò đến nghe.

Trẻ không có khuynh hướng ngồi lâu để nghe. Cần chọn câu chuyện ngắn, liên quan đến đời sống của trẻ. Từ từ tăng dần thời gian đọc truyện. Lưu ý phản ứng từ trẻ. Chuyển sang hoạt động khác khi các em bắt đầu mất hứng thú.

Trẻ dự bị mẫu giáo. Sách phải có những nhân vật lý thú và thuật chuyện.

Trẻ sẵn sàng nghe đọc sách về những thế giới tưởng tượng lẫn thế giới thực tại (không giả tưởng). Chuyện kể phải mô tả chính xác các nhân vật (cần thận trọng với những mẫu người dựa trên giới tính hay dân tộc).

Trẻ có thể hiểu cốt truyện phức tạp hơn so với trẻ nhỏ tuổi. Có thể phải kể sơ lược cốt truyện nhằm giúp các em hiểu điều gì xảy ra. Đặt câu hỏi thử xem trẻ hiểu rõ đến đâu.

Ghi chú về chọn và đọc sách

Đừng chỉ đứng nhìn. Hãy làm ra sách!

- Sách tự tạo dễ thực hiện và có thể đầy đủ ý nghĩa với trẻ mọi lứa tuổi.

Chọn và Áp Dụng Hành Động : Làm Ra Sách

Đối với trẻ nhỏ (sơ sinh và đi chập chững), nên làm những quyển sách phản ảnh thế giới của các em. Có thể cắt hình ảnh người - đặc biệt là trẻ em - từ sách báo. Có thể chụp ảnh môi trường xung quanh các em, người trong gia đình, v.v...

Trẻ nhỏ cũng thích sách dễ cảm nhận. Có thể làm sách từ các mẫu vật liệu có hoa văn khác nhau (nhung sọc, nhung, v.v...), mặt lượn sóng của giấy cát tông, một ít giấy nhám không độc, và cả những mẫu giấy dán tường có hoa văn (tiệm giấy dán tường thường cho tập mẫu hàng đã lỗi thời).

Đối với trẻ lớn hơn, nên cùng nhau xác định các em thích gì trong sách. Chủ đề là gì? Hãy để trẻ kể một câu chuyện. Quý vị có thể ghi ra lời nói của trẻ, còn các em vẽ tranh, cắt hình từ sách báo hay chụp hình cho vào sách.

Làm sách khi có những việc lý thú xảy ra, hoặc để ghi nhận sự kiện gần đây. Chẳng hạn, nếu trong vùng đang xây cao ốc mới, có thể cách vài ngày lại chụp hình rồi làm nên sách về xây dựng. Và nếu trẻ thích ếch nhái, có thể cùng nhau thu thập hình ảnh và thông tin về ếch (từ sách báo khác, từ các trung tâm tự nhiên, mạng Internet, v.v...) rồi từ đó tạo thành sách.

Quý vị đọc cho một nhóm trẻ nghe hay chỉ cho vài em ngồi vừa trong lòng mình?

- Chuyện đọc cho cả nhóm nghe cần ngắn gọn. Tranh ảnh phải dễ nhìn từ khoảng cách gần. Cũng nên chọn sách đòi hỏi trẻ tham gia tích cực khi đọc truyện cho nhóm nghe.
- Sách đọc cho trẻ ngồi trong lòng thường có thể chứa chuyện phức tạp hơn, nhiều từ ngữ hơn, hoặc có hình ảnh cụ thể hơn. Với cách đọc một người-một trẻ, các em dễ tập trung trong thời gian lâu hơn. Sách đề cập đến chủ đề xúc động (ly hôn, tử vong, v.v...) tốt hơn nên đọc khi trẻ ngồi trong lòng quý vị.

Liên kết với những hoạt động khác.

- Hát hay múa tay theo chủ đề sách.
- Minh họa khi đọc. Thí dụ, trong câu chuyện Găng Tay (The Mitten) có người bà đan găng cho cháu. Quý vị có thể mang các mẫu sợi đến cho các em tìm hiểu, hoặc nhờ người đan thử cho trẻ xem.
- Trong suốt ngày, nên tổ chức những hoạt động khác liên quan đến chủ đề sách. Hoạt động có liên quan giúp sách càng thêm ý nghĩa đối với trẻ.

Chọn và Áp Dụng Hành Động : Mở Rộng Sách

Đây là một vài ý tưởng về cách mở rộng. Và cũng có nhiều sách tham khảo khác có thể hữu ích. Bộ sách Cách M-Ở R-Ộ-N-G Câu Chuyện (Story S-T-R-E-T-C-H-E-R-S) của Shirley C. Raines và Robert J. Canady trình bày nhiều hoạt động khác nhau liên quan đến những quyển sách thiếu nhi phổ biến.

Blueberries for Sal (Dâu Xanh cho Sal)

-Robert McCloskey-
(Bé Sal và gấu con hái dâu)

Làm bánh từ dâu xanh. Nếu được, nên dẫn trẻ đi hái dâu.

And to Think That I Saw It On Mulberry Street (Mình Nhớ Đã Thấy Nó Trên Đường Dâu)

-Dr. Seuss-
(Những cuộc phiêu lưu của trẻ trên đường từ trường về nhà)

Hoạch định đi dạo đến nơi trẻ ưa thích. Ghi nhận những gì các em đoán mình sẽ thấy: Sau khi đi dạo, ghi lại những gì đã thấy, so sánh với bản liệt kê và xem thử có bao nhiêu dự đoán đúng.

Do You Want To Be My Friend? (Có Muốn Làm Bạn Với Tôi Không?)

-Eric Carle-
(Chú chuột xám đi tìm bạn)

Chơi trò phát ra tiếng kêu của thú khi nhìn vào hình ảnh trong sách. Lần lượt phát ra và bắt chước tiếng kêu thú rừng.

- Ý tưởng từ *Thư Đọc Lớn (Read Aloud Packet)* của Sally Skelding

Ghi chú hành động

Cách Đọc Sách.

Nên làm:

- Mỗi ngày đọc ít nhất một lần “thường lệ” hay vào thời điểm đã định.
- Sắp xếp khung cảnh. Chọn đúng thời gian đọc, khi mọi việc xong xuôi, trẻ đã ổn định chỗ, ăn no, và đã thay tã. Tránh những nguồn làm phân tâm khi đọc – cửa sổ mở, lồng chuột, v.v...
- Để ý đến tình hình. Chú ý đến trẻ và thái độ của các em đối với câu chuyện. Nếu thấy các em có vẻ buồn chán hay bồn chồn bức bối, có thể rút ngắn chuyện kể hoặc múa tay hay hát một bài giữa khi đọc.
- Thay đổi độ dài cốt truyện và chủ đề.
- Vui vẻ lên! Nếu ta vui, trẻ cũng vui theo.
- Cho trẻ tham gia càng nhiều càng tốt. Đặt câu hỏi và khuyến khích trò chuyện về sách. Khi đọc chỉ cho một trẻ nghe, nên cho em giúp lật sang trang khác.
- Cầm sách sao cho trẻ nào cũng thấy rõ tranh ảnh.
- Nếu đoạn văn quá dài, nên rút ngắn hay “đọc” hình ảnh.
- Đọc thật truyền cảm. Giọng đọc to và nhẹ nhàng, trầm bổng. Nếu được, nên tạo giọng riêng cho từng nhân vật. Hạ thấp giọng để tạo sự hồi hộp.
- Luyện tập trước khi đọc thật, đặc biệt là với sách mới.
- Đọc sách được ưa thích một lần nữa.
- Giới thiệu sách mới đều đặn.

Đừng làm:

- Nếu không thích sách thì đừng đọc!
- Đừng ép buộc mình đọc.
- Nếu sách không có tác dụng, đừng đọc đến hết. Chuyển sang hoạt động khác.
- Đừng nghĩ rằng sách đoạt giải thưởng là sách hay và có thể đọc được. Một số sách đoạt giải tranh ảnh, nhưng cốt chuyện lại dở khi đọc lớn.
- Đừng bắt đầu đọc khi vội vã hoặc nghĩ rằng mình sẽ không kết thúc được.
- Đừng do dự trả lời câu hỏi của trẻ.
- Đừng dùng sách để đe dọa (“Nếu em không dọn dẹp thì sẽ không được nghe kể chuyện”. “Nếu không chịu nghe, em sẽ không được ra ngoài”). Trẻ sẽ thay đổi thái độ đối với sách rất nhanh - từ tích cực sang tiêu cực.

Phỏng theo *Cẩm Nang Đọc Lớn (The Read Aloud Handbook)*
J. Trelease (1995)

Chọn và Áp Dụng Hành Động: Đọc Sách *Ghế của Peter (Peter's Chair)*

Đọc Peter's Chair (Ghế của Peter) cho bạn đời nghe theo cách quý vị muốn đọc cho nhiều trẻ nghe. Thử áp dụng một vài gợi ý trong phần “Nên Làm và Đừng Làm”. Bạn đời sẽ góp ý về cách đọc truyện.

Các vấn đề về đọc lớn

- Nên đọc một mạch đến hết sách hay tạm ngưng và đặt câu hỏi sau khi đọc vài trang? Mỗi người đều có phong cách đọc riêng của mình. Không có cách nào “đúng hơn” cả.

Điều cần là *phải* trò chuyện với trẻ về câu chuyện và những gì xảy ra trong đó. Có thể đặt câu hỏi trước và sau khi đọc sách, hoặc tạm ngưng sau khi đọc vài trang để hỏi. Dù theo cách nào, trẻ cũng có cơ hội phát biểu về những gì được nghe.

- Nếu trẻ không muốn đọc sách thì sao?
Hầu hết trẻ đều thích đọc sách với người lớn và tham gia vào câu chuyện. Nói chung, nếu theo đúng những gợi ý nơi đây (sửa đổi theo cách của mình), quý vị sẽ có được thời gian đọc truyện lý thú.

Thời gian đọc truyện không phải bao giờ cũng trôi qua hoàn hảo. Đó chỉ là điều mong muốn. Khi không thành công, cần phải tự hỏi mình tại sao để lần sau sửa đổi.

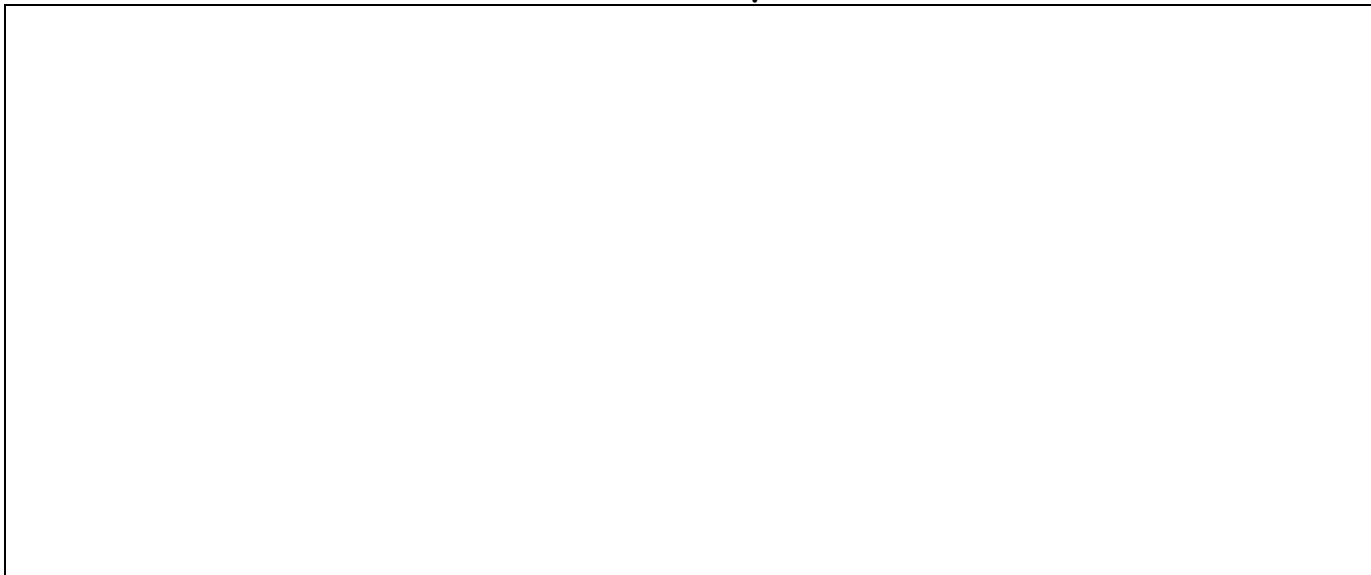
Có trẻ mới gia nhập nhóm không? Trẻ mới đang bắt đầu làm quen với thói quen thường lệ của quý vị và có thể chưa có kinh nghiệm về đọc sách cùng với người lớn. Tạm thời có thể đọc truyện ngắn hơn, và chỉ đọc một hoặc hai quyển sách trong khoảng thời gian kể chuyện. Và dần dần trở về mức cũ trước đó.

Có gì đó làm trẻ phân tâm không? Đó có thể là tiếng ồn quá rõ rệt như tiếng trẻ khóc hay chú chuột bỗng dừng chơi trò đu quay ngay khi quý vị bắt đầu đọc. Hoặc đó có thể là điều gì khác tác động đến tâm trí trẻ, thí dụ như còn một tuần nữa là Giáng Sinh, một ngày đẹp trời sau nhiều tháng mưa, hoặc ngày đầu tiên trở lại sau khi bệnh hay sau kỳ nghỉ.

Có thể tránh làm trẻ phân tâm bằng cách đợi đến thời điểm yên tĩnh mới bắt đầu đọc. Có thể phải thay đổi thời gian kể chuyện để khỏi vướng những lúc phân tâm khác. Chẳng hạn nên đọc truyện sau khi trẻ đã vui chơi ngoài trời trong ngày nắng đẹp. Ngày đầu các em trở lại sau kỳ nghỉ, chỉ nên đọc sách quen thuộc, được ưa thích hay sách về hành động (sách khuyến khích trẻ vận động).

Nếu thấy tốt hơn nên chấm dứt câu chuyện sớm, nên cố nhẹ nhàng chuyển sang hoạt động khác. Điều quan trọng là đừng phạt trẻ khi buổi đọc truyện thất bại. Thay vào đó, nên nghĩ sẵn vài cách thay đổi hoạt động êm thấm mỗi khi bắt đầu đọc. Thí dụ như có thể chuyển sang múa tay ưa thích hoặc hát.

Ghi chú về đọc lớn

- Khi chăm sóc trẻ thuộc nhiều độ tuổi, nên kể chuyện như thế nào?
Đọc truyện cho nhóm trẻ có độ tuổi khác nhau là thử thách lớn, nhưng không phải không làm được.

Cố gắng giữ cho thời điểm đọc truyện linh động. Các em lớn thường lắng nghe toàn bộ câu chuyện, còn trẻ chập chững và dự bị mẫu giáo có thể nghe hoặc lơ đãng.

Nhờ trẻ lớn giúp đỡ. Khuyến khích các em giúp trẻ nhỏ hơn tham gia. Các em có thể giữ vai trò “bạn đọc truyện” hoặc chỉ cho trẻ nhỏ cách dùng đưa tay theo nhịp sách, v.v... Sau khi đọc xong, trẻ lớn còn có thể “đọc lại” cho trẻ nhỏ nghe.

Nên đọc cho từng em hoặc từng cặp nghe vào khi khác trong ngày. Nhờ đó, mỗi nhóm tuổi (trẻ sơ sinh, trẻ đi chập chững, trẻ dự bị mẫu giáo) sẽ tiếp thu được kiến thức từ sách vở dành riêng cho các em.

Chọn và Áp Dụng Hành Động: Chuyển Sách

Chuyển sách giúp trẻ dễ dàng hòa nhập, ngừng và tiếp tục nghe đọc truyện, và còn tạo được sự liên kết giữa các sách.

Hãy hát để tập hợp trẻ đến nghe truyện, hoặc tạo những âm thanh gợi nhớ đến nhân vật nào đó trong câu chuyện.

Nếu trẻ đến nghe kể chuyện mà cứ ngo ngoáy hay thở hổn hển, có thể cho các em tập thở sâu. Hít một hơi dài đầy phổi rồi từ từ thở ra. Làm như vậy nhiều lần. Yêu cầu trẻ hít một hơi dài, nín thở, cùng nhau đếm trong yên lặng rồi từ từ thở ra. Dùng ngón tay để đếm.

Khuyến khích trẻ đi đứng đến hoặc từ nơi kể chuyện như nhân vật trong truyện. “Các em có thể bò như con sâu tới phòng để áo không?” “Các em có thể chạy xình xịch như xe lửa tới bàn ăn không?” “Các em có nhảy như cangguru được không?”

Nếu thấy trẻ mất hứng thú, tìm điều gì đó trong hình ảnh để nói đến hoặc hát. Có thể chỉ các ngôi sao và nói, “Sao này gợi nhớ một bài hát” rồi đặt sách xuống và bắt đầu hát “Twinkle, Twinkle” (Sao lấp lánh, lấp lánh).

Hát xong, cho các em chọn bài nào khác muốn hát.

Quý vị có thể cho các em nghỉ đọc truyện bằng cách nói lên màu áo của em. Nếu muốn một trẻ rời khỏi nhóm, chọn màu hay hoa văn khác biệt. Nếu muốn nhiều trẻ cùng rời nhóm, chọn màu thông dụng (đen, xanh dương, đỏ, v.v...). Có thể hát bài sau đây theo nhịp điệu “Row, Row, Row Your Boat” (Chèo, Chèo, Chèo thuyền đi).

Look, look, look around. Look around the room.
I see someone who’s wearing (name color or pattern).
You may be excused.
(Nhìn, nhìn, nhìn xem. Hãy nhìn quanh phòng.
Người nào mặc (tên màu hay hoa văn) sẽ được phép đi ra)

Trước khi hát nên cho trẻ biết có thể làm gì khi được đi ra (Chọn hành động, ngồi vào bàn, đi lấy áo, v.v...).

Phỏng theo Áo Thuật Gia Biến Đổi [Transition Magician] (1997)

Tìm Sách Hay Ở Đâu và Bằng Cách Nào?

- Thư viện quận Multnomah

Các thư viện khắp quận Multnomah có rất nhiều sách hay cho thiếu nhi. Thông tin về các chi nhánh và cách làm thẻ thư viện có trong ngăn bên của tài liệu huấn luyện.

Khi làm thẻ, thư viện giữ mọi thông tin cá nhân của quý vị hoàn toàn kín đáo. **Không người nào hay cơ quan nào khác** (IRS, INS, v.v...) có thể lấy thông tin cá nhân từ thư viện. Không ai có thể tìm được manh mối của quý vị vì những thông tin đã trao cho thư viện.

- Tidal Wave (Sóng Thủy Triều)

Thư viện này bán sách cũ với giá rất rẻ. Địa chỉ Tidal Wave là 216 NE Knott, Portland. Thời gian làm việc từ Thứ Hai đến Thứ Bảy, 10 giờ sáng đến 4 giờ chiều. Chủ Nhật nghỉ.

- Chương trình huấn luyện Những Từ Đầu Tiên tặng tài liệu đáng giá đến \$500 (dưới dạng sách báo và nguồn dạy nói và dạy chữ khác) cho người nào hoàn tất hai buổi huấn luyện và được Hướng Dẫn Dạy Nói và Dạy Chữ. Thông tin chi tiết có trong ngăn bên tài liệu của quý vị, hoặc có thể gọi 725-8544.
- *Khởi Đầu Đúng Cách – Starting Out Right* (tr. 165 – 167) liệt kê những tài nguyên mạng lưới về sách và việc đọc với trẻ.

Kết Luận

Để đưa ta đi xa vạn dặm, không chiếc thuyền nào sánh được với quyển sách. Emily Dickinson

Grace, một thủ thư hồi hưu, hàng tuần đến nơi chăm sóc trẻ của con gái mình - Josie - để đọc và kể chuyện cho một nhóm trẻ bốn tuổi nghe.

Hôm nay bà đọc *Bộ Máy Ti Hòn (The Little Engine that Could)* rồi kể về những chuyến đi thật xa của mình bằng xe lửa qua nhiều dãy núi cao.

Khi kể xong, tất cả trẻ cùng muốn đặt câu hỏi. Grace yêu cầu giơ tay lên để nói lần lượt từng người. Bà chỉ Leslie, cô bé đã lắng nghe chăm chú, mắt nhìn tập trung về phía Grace suốt thời gian kể chuyện. Leslie hỏi, "Bà có biết mình có nhiều nếp nhăn không?"

Ngạc nhiên, Grace nghĩ thật nhanh cách giữ đúng chủ đề về xe lửa và du lịch. "Có, nhưng thật sự chúng là những đường phiêu lưu mạo hiểm", bà trả lời.

Thế là Jackie - đang ngồi cạnh Leslie - nói lớn, "Vậy có lẽ bà không nên du lịch nhiều như vậy".

Jean Steiner và Mary Steiner Whelan

Vì Lòng Yêu Trẻ: Khẳng Định Hàng Ngày cho Người Chăm Sóc Trẻ
(*For the Love of Children: Daily Affirmations for People Who Care for Children*)

Chương trình hành động chuyên môn